



PARLAMENTUL ROMÂNIEI CAMERA DEPUTAȚILOR

Cabinet Secretar General

**București,
Nr.**

Domnului

**VALER DORNEANU
Președinte interimar al Curții Constituționale**

Domnule Președinte,

Alăturat, vă transmitem punctul de vedere al Biroului Permanent al Camerei Deputaților, formulat în temeiul art. 27 alin.(3) din Legea nr.47/1992, republicată, în legătură cu sesizarea de neconstituționalitate care face obiectul dosarului Curții Constituționale nr. 1100C/2016.

Cu deosebită stimă,

SECRETAR GENERAL

CRISTIAN ADRIAN PANCIU

APROBAT

In sedinta Biroului permanent al
Camerei Deputatilor

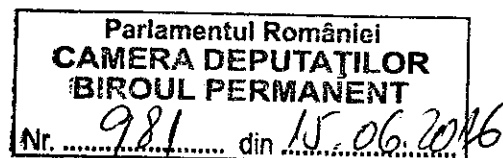
din data de 15.06.2016



Parlamentul României

Camera Deputaților

Domnului judecător



VALER DORNEANU

Președinte interimar al Curții Constituționale a României

Stimate domnule Președinte,

Având în vedere adresa Curții Constituționale nr. 5576 din 13 iunie 2016, privind sesizarea de neconstituționalitate formulată de președintele Camerei Deputaților, referitoare la Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 9 iunie 2016,

Biroul permanent al Camerei Deputaților c o m u n i c ă prezentul

PUNCT DE VEDERE

Prin adresa nr. 1/2800/VZ din 9 iunie 2016, președintele Camerei Deputaților a sesizat Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea unor prevederi din *Regulamentul Camerei Deputaților*, republicat, astfel cum acesta a fost modificat și completat prin

Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016, adoptată în ședința Camerei Deputaților din data de 8 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 9 iunie 2016, susținând neconformitatea cu prevederile art. 1 alin. (1) și (3) și (5), art. 2, art. 64 alin. (2), (3) și (5), art. 67, art. 69 alin. (1) și (2), art. 70, art. 76 și art. 79 din Constituția României, republicată.

Din examinarea considerentelor sesizării de neconstituționalitate, prin raportare la dispozițiile constituționale invocate, rezultă că aceasta este neîntemeiată, având în vedere motivele pe care le vom prezenta în continuare.

I. Cu referire la obiecțiile de neconstituționalitate extrinsecă:

Luând în considerare faptul că obiectul sesizării de neconstituționalitate este o hotărâre a Camerei Deputaților, este imperios necesar să se țină cont de competența instanței constituționale în această materie, din perspectiva reglementărilor legale în domeniu și a jurisprudenței incidente a acesteia.

Competența Curții Constituționale de a verifica constituționalitatea hotărârilor Camerelor Parlamentului este reglementată în art. 146 lit. c) din Constituția României, republicată, și dezvoltată în art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, după cum urmează: *„Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori”.*

În ceea ce privește pretinsa neconstituționalitate extrinsecă a Hotărârii Camerei Deputaților nr. 48/2016 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 9 iunie 2016, constatăm că, potrivit jurisprudenței constante a instanței constituționale, incidente în materia autonomiei regulamentare a Camerelor Parlamentului, aceasta a statuat că nu este de competența sa analizarea presupuselor încălcări ale regulamentelor care guvernează activitatea parlamentară, după cum reiese din argumentele următoare.

Astfel, prin Decizia nr. 1.466 din 10 noiembrie 2009 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 893 din 21 decembrie 2009), s-a reținut imposibilitatea stabilirii competenței Curții Constituționale de a cenzura modul în care Camera Deputaților sau Senatul, după caz, își pun în aplicare propriile regulamente de organizare și funcționare. Argumentul major rezidă în prevederile art. 64 alin. (1) teza I din Constituția României, republicată, potrivit căreia „*Organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu*”. Ca expresie a acestui principiu constituțional, autonomia regulamentară conferă celor două Camere dreptul „*de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare*” (Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012).

De asemenea, tot prin Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, Curtea Constituțională a stabilit că „*nu își poate extinde controlul și asupra actelor de aplicare a regulamentelor, întrucât ar încălca însuși principiul autonomiei regulamentare a celor două Camere, instituit prin art. 64 alin. (1) teza I din Legea fundamentală. Analiza Curții este una în drept, fără a*

viza aspecte de fapt ale procedurii parlamentare". Aplicarea efectivă a regulamentului este atribuția internă a fiecărei Camere, iar eventualele contestații privind aplicarea concretă a acestuia, în mod corelativ, trebuie să urmeze exclusiv mecanismele specifice Camerei respective. Același principiu este dezvoltat și în considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 710 din 6 mai 2009 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009).

Cu privire la aspectele concrete survenite pe parcursul derulării procedurilor parlamentare aferente adoptării Hotărârii Camerei Deputaților nr. 48/2016, invocate de autorul sesizării, reiterăm observațiile Curții Constituționale statuate în Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, potrivit căroră *„nimic nu oprește ca, în cadrul ședinței în plen, să se invoce lipsa îndeplinirii actelor procedurale, iar Camera astfel sesizată, în temeiul plenitudinii ei decizionale cu privire la aceste aspecte, să hotărască în sensul continuării dezbaterilor în plen sau al reluării procedurilor în comisie”*, aspecte confirmate de dezbaterile din ședința de plen a Camerei Deputaților din data de 8 iunie 2016 și de votul final asupra proiectului de hotărâre.

II. În cazul în care Curtea Constituțională apreciază că se poate pronunța asupra obiecțiilor invocate cu referire la neconstituționalitatea intrinsecă, constatăm că sesizarea formulată nu este întemeiată, pentru considerentele pe care le vom dezvolta în continuare:

Astfel, din examinarea argumentației autorului sesizării, precum și a deciziilor Curții Constituționale în materia incidentă, rezultă că afirmațiile acestuia cu privire la neconstituționalitatea sintagmei „grupului

parlamentar căruia îi aparține funcția” prin raportare la funcția de Președinte al Camerei Deputaților nu pot fi reținute.

În jurisprudența sa (Decizia nr. 667 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 397 din 7 iunie 2011), Curtea Constituțională a reținut că, în temeiul prevederilor constituționale ale art. 61 privind rolul și structura Parlamentului și ale art. 64 privind organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului, fiecare Cameră este în drept să își stabilească, în limitele și cu respectarea prevederilor constituționale, regulile de organizare și funcționare, care, în substanța lor, alcătuiesc regulamentul fiecărei Camere. Ca urmare, organizarea și funcționarea fiecărei Camere a Parlamentului se stabilesc prin regulament propriu, adoptat prin hotărâre proprie a fiecărei Camere, cu votul majorității membrilor Camerei respective.

După cum am arătat anterior, în virtutea principiului autonomiei regulamentare a Camerei Deputaților, consacrat de art. 64 alin. (1) teza întâi din Constituție, orice reglementare privind organizarea și funcționarea Camerei Deputaților, care nu este prevăzută de Constituție, poate și trebuie să fie stabilită prin regulamentul propriu. Prin urmare, Camera Deputaților este suverană în a adopta măsurile pe care le consideră necesare și oportune pentru buna organizare și funcționare a sa, inclusiv cele privind constituirea și alegerea structurilor sale de conducere și de lucru.

Totodată, doctrina susține în mod constant că grupurile parlamentare se constituie în condițiile stabilite de regulamentele fiecărei Camere, pe criterii politice, ele reunind într-o formă organizatorică deputații sau senatorii care fac parte din același partid politic sau din partide compatibile

prin programele lor politice. Rezultă că grupurile parlamentare sunt structuri politice ale celor două Camere ale Parlamentului.

Potrivit art. 21 alin. (2) și (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, *„Președintele Camerei Deputaților face parte din Biroul permanent al Camerei Deputaților”*, iar *„repartizarea funcțiilor din Biroul permanent al Camerei Deputaților pe fiecare grup parlamentar se realizează în urma negocierilor dintre liderii grupurilor parlamentare, respectându-se configurația politică a Camerei Deputaților”*. Pe cale de consecință, din interpretarea sistematică a prevederilor regulamentare sus-menționate, rezultă fără echivoc faptul că funcția de președinte este o funcție politică, ca și celelalte funcții din Biroul permanent.

Curtea Constituțională a statuat (Decizia nr. 601 din 14 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.022 din 17 noiembrie 2005 și Decizia nr. 602 din 14 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.027 din 18 noiembrie 2005) că, potrivit art. 64 alin. (5) din Constituție, rezultă, fără echivoc, faptul că prin configurația politică a fiecărei Camere se înțelege compunerea acesteia rezultată din alegeri, pe baza proporției pe care grupurile parlamentare o dețin din totalul membrilor Camerei respective. În virtutea configurației politice izvorâte din voința corpului electoral se desemnează și președintele Senatului, respectiv președintele Camerei Deputaților. Votul acordat președintelui unei Camere este *un vot politic*.

În acest sens, Curtea Constituțională a reținut că revocarea din funcție înainte de expirarea mandatului produce întotdeauna efecte numai asupra mandatului celui revocat, iar nu și asupra dreptului grupului parlamentar care a propus numirea lui, de a fi reprezentat în Biroul permanent și, în consecință, de a propune alegerea unui alt parlamentar în

locul devenit vacant. Încălcarea principiului menționat și instituirea posibilității alegerii unui nou președinte dintr-un alt grup parlamentar ar avea drept consecință extinderea sancțiunii aplicate președintelui asupra grupului parlamentar care a propus alegerea acestuia. Or, Constituția României nu permite aplicarea unei asemenea sancțiuni cu caracter colectiv.

Statutul președintelui Camerei Deputaților, distinct de statutul celorlalți membri ai Biroului permanent, implică un plus de exigență în reglementarea revocării acestuia înainte de expirarea mandatului, respectiv a încetării de drept a calității de președinte. Astfel, așa cum orice reglementare care ar face posibilă revocarea președintelui Camerei Deputaților ori de câte ori s-ar realiza majoritatea de voturi suficientă adoptării unei asemenea măsuri ar fi de natură să creeze o instabilitate instituțională perpetuă, contrară voinței electoratului care a definit configurația politică a Camerelor Parlamentului pentru întregul ciclu electoral și interesele cetățenilor pe care Parlamentul îi reprezintă, aceeași finalitate ar avea-o și rămânerea în funcție a unui parlamentar care nu se mai bucură de susținerea politică a grupului parlamentar care l-a propus pentru funcția de președinte și cu ajutorul căruia a obținut numărul de voturi necesar pentru investire.

Dispozițiile contestate nu contravin prevederilor constituționale referitoare la mandatul imperativ sau libertății parlamentarilor de a părăsi un grup parlamentar, întrucât persoana care nu mai deține funcția de președinte al Camerei Deputaților își păstrează calitatea de parlamentar dobândită în alegeri. Potrivit teoriei mandatului imperativ, în temeiul împuternicirii, parlamentarul acționează numai potrivit mandatului dat de alegătorii săi și nu va putea acționa nici împotriva, nici în afara sau în lipsa

acestui. Investirea în funcția de președinte nu echivalează cu un mandat imperativ, întrucât se păstrează atât caracterul mandatului dobândit în alegeri referitor la persoana care a îndeplinit această funcție, cât și configurația politică rezultată din alegeri, prin faptul că același grup parlamentar care a făcut propunerea inițială pentru funcția de președinte va face propunerea și pentru noul președinte.

Având în vedere aceste argumente, apreciem că obiecția nu poate fi reținută în sensul încălcării dispozițiilor art. 1 alin. (1) și art. 2 din Legea fundamentală, respectiv celor ale art. 64 alin. (2) teza finală, coroborat cu art. 64 alin. (3) și art. 69 din Constituție.

De asemenea, nu poate fi acceptată susținerea potrivit căreia, în ipoteza în care președintele nu mai este membru al grupului parlamentar care l-a propus, nu este clar care prevedere regulamentară devine aplicabilă, respectiv cea din art. 26, referitoare la revocare, sau cea din art. 21 alin. (4) lit. d) în forma criticată, deoarece ne aflăm în prezența a două situații reglementate distinct. La art. 21 alin. (4) se regăsesc *cazurile de încetare de drept* a calității de Președinte al Camerei Deputaților, printre care se află cel al pierderii calității de membru al grupului parlamentar căruia îi aparține funcția și care l-a propus ori pierderea sprijinului politic, caz în care partidul respectiv poate determina schimbarea persoanei care ocupă funcția pentru motive care nu pot fi în nici un caz cenzurate, întrucât reprezintă expresia autonomiei normative și jurisdicționale exclusive a Camerei. În cazul revocării Președintelui Camerei Deputaților, potrivit art. 26 din regulament, în forma supusă controlului de constituționalitate, revocarea nu este condiționată de pierderea calității de membru al partidului respectiv.

În continuare, apreciem că textele deduse controlului de constituționalitate răspund cerințelor privind claritatea, precizia și previzibilitatea normei juridice. Ca orice act normativ care are rolul reglementării unui anumit domeniu de activitate, Regulamentul Camerei Deputaților trebuie să respecte aceste cerințe, attribute care să permită libertatea de acțiune a parlamentarilor în vederea îndeplinirii mandatului cu care au fost investiți și care să asigure autorității legiuitoare posibilitatea de a-și îndeplini rolul constituțional.

Astfel, art. 26 din Regulamentul Camerei Deputaților este clar, întrucât în conținutul acestuia nu se regăsesc pasaje echivoce sau soluții normative contradictorii, și precis, fiind redactat într-un stil specific normativ dispozitiv, care prezintă norma instituită fără explicații sau justificări, prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română. Conceptele și noțiunile utilizate sunt configurate în concordanță cu actul normativ de bază în care se integrează, iar detalierea diferitelor situații procedurale este departe de a fi ambiguă, fiind redată previzibil și univoc, cu respectarea prevederilor *Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În condițiile date, sunt contrazise afirmațiile autorului sesizării de neconstituționalitate privind „...o interpretare și o aplicare confuză a normelor”, respectiv „neclaritatea și imprecizia redactării art. 26 din Regulamentul Camerei Deputaților...”.

În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, în forma criticată, considerăm că acestea sunt constituționale prin raportare la jurisprudența constantă a Curții Constituționale referitoare la organizarea internă și proprie a Camerelor. Totodată, posibilitatea oricărui grup parlamentar de a

face cererea de revocare a unui membru al Biroului permanent, și nu doar a celui al cărui reprezentant este membrul, este contrară art. 64 din Constituție, conform căruia Biroul permanent se alcătuiește potrivit configurației politice a fiecărei Camere, întrucât revocarea reprezintă o modalitate simetrică cu desemnarea membrului pentru a fi ales în Biroul permanent. Ca urmare, atât desemnarea, cât și revocarea sunt supuse imperativelor art. 64 alin. (5) din Legea fundamentală (Decizia Curții Constituționale nr. 46 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 27 mai 1994). Raționamentul se aplică, *mutatis mutandis*, și încetării calității de membru al Biroului permanent în general, respectiv a celei de Președinte al Camerei Deputaților, în special.

În ceea ce privește invocarea art. 79 din Legea fundamentală, aceasta nu poate avea legătură cu o critică de constituționalitate a unei hotărâri de modificare și completare a Regulamentului Camerei Deputaților, întrucât textul vizează Consiliul Legislativ.

Totodată, remarcăm faptul că autorul obiecției de neconstituționalitate invocă, pe cale incidentală, neconformitatea art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu prevederile Legii fundamentale, întrucât contravin „*securității juridice în statul de drept*”. Față de această situație, constatăm că susținerea excede obiectului prezentei sesizări, neconstituționalitatea unei legi putând fi examinată pe cale separată.

Având în vedere considerentele expuse, apreciem că prezenta sesizare de neconstituționalitate este neîntemeiată, astfel încât propunem respingerea acesteia.



R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

1/2843/08
06 13
16

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1100C/2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
5576 13 JUN 2016
NR.

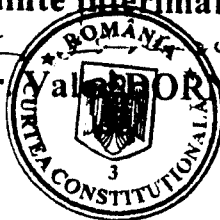
Domnului
Valeriu Ștefan ZGONEA-
Președintele Camerei Deputaților

În conformitate cu dispozițiile art.27 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm că dezbaterile Curții Constituționale privind sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Camerei Deputaților nr.48/2016 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților vor avea loc la data de 21 iunie 2016.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte interimar,

Prof univ. dr. Valeriu BORNEANU



CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 1100 C/ 2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ

NR. **5490** / **10 JUN 2016**

Parlamentul României

Camera Deputaților

Domnului judecător

*nr. 1/2800/v 8
09.06.2016*

VALER DORNEANU

Președintele Curții Constituționale a României

Stimate domnule Președinte,

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. c) din Constituție și al art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, președintele Camerei Deputaților formulează prezenta

Sesizare de neconstituționalitate privind Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 9 iunie 2016

În opinia noastră, astfel cum o vom argumenta în cele ce urmează, hotărârea care face obiectul prezentei sesizări de neconstituționalitate este neconstituțională extrinsec și intrinsec.

I. În ce privește neconstituționalitatea extrinsecă, învederăm că procedura de adoptare a hotărârii ce face obiectul prezentei sesizări de neconstituționalitate nu respectă prevederile regulamentare incidente în materia inițierii proiectelor

de hotărâre și a etapelor procedurale ulterioare inițierii, prevăzute de art. 92 și următoarele din Regulamentul Camerei Deputaților.

Conform jurisprudenței constituționale incidente în materia autonomiei regulamentare a Camerelor Parlamentului, Curtea Constituțională nu controlează constituționalitatea actelor de aplicare a Regulamentelor care guvernează activitatea parlamentară, însă atunci când aceste acte afectează producerea validă a unui act juridic al uneia dintre Camere sau al Parlamentului, cum este și cazul hotărârii de față, este în cauză constituționalitatea extrinsecă a actului juridic respectiv, adică însăși validitatea acesteia, existența sa ca act juridic.

Or, constituționalitatea extrinsecă a unei hotărâri de modificare și completare a Regulamentului Camerei Deputaților depinde de respectarea condițiilor procedurale ce guvernează etapele adoptării unei asemenea hotărâri, prevăzute în Regulament și prin care se concretizează exigențele constituționale în materie, printre care și cele prevăzute în art. 67 și 76 din legea supremă.

Mai mult decât atât, conform art. 1 alin. (5) din Constituție, în România respectarea legilor este obligatorie în cadrul statului de drept instituit de art. 1 alin. (3) din legea fundamentală, iar art. 14 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor prevede că „deputații și senatorii sunt obligați să respecte prevederile regulamentelor”, art. 27 din aceeași lege prevăzând că „îndatoririle fundamentale și obligațiile principale ale deputaților și senatorilor sunt cele care decurg din Constituție, lege, din prezentul statut și din regulamente” și art. 35 din aceeași lege instituind obligația pentru deputați și senatori de a-și exercita drepturile și libertățile, „în limitele conținutului constituțional și legal al mandatului de deputat sau de senator și numai în formele și cu procedura prevăzute în Regulamentul fiecărei Camere și în Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului”.

Având în vedere acest context normativ, considerăm necesar să prezentăm desfășurarea faptică a etapelor procedurii de adoptare a hotărârii Camerei Deputaților care face obiectul sesizării de neconstituționalitate, pentru a susține evidența că, în cadrul acestei proceduri nu au fost respectate prevederile regulamentare incidente și, din această cauză, au fost încălcate dispozițiile art. 14

alin. (1), art. 27 și art. 35 din Legea nr. 96/2006, fiind astfel nesocotit art. 1 alin. (3), art. 1 alin. (5) din Constituție și art. 67 din legea supremă referitor la actele juridice ale Parlamentului.

Astfel, considerăm că producerea, formarea, adoptarea hotărârii cu a cărei neconstituționalitate sesizăm Curtea Constituțională nu a respectat art. 1 alin. (3) și alin. (5) și art. 67 din Constituție, ceea ce viciază hotărârea cu neconstituționalitate extrinsecă.

În plus, în situația prezentă, Curtea Constituțională, garant al supremației Constituției, conform art. 142 alin. (1) din legea supremă și unică instanță de jurisdicție Constituțională din România, rămâne singura autoritate jurisdicțională către care se poate adresa critica referitoare la nerespectarea exigențelor regulamentare referitoare la producerea validă a hotărârii Camerei Deputaților în cauză, nerespectare prin care, așa cum am arătat anterior, este afectată, în esența sa, însăși constituționalitatea extrinsecă a acestui act juridic al Camerei Deputaților.

Aceasta cu atât mai mult cu cât a fost accesat mecanismul specific activității parlamentare de contestare a caracterului regulamentar, legal și constituțional al procedurii de adoptare a hotărârii ce face obiectul sesizării de neconstituționalitate, însă Biroul permanent al Camerei Deputaților a blocat contestarea în cauză.

În fapt, în ședința Biroului permanent al Camerei Deputaților din data de 8 iunie 2016 (anterioară ședinței plenului Camerei din data de 8 iunie 2016 în care a fost adoptată hotărârea ce face obiectului sesizării de neconstituționalitate), președintele Camerei Deputaților a încercat contestarea procedurilor având ca obiect un proiect de hotărâre de modificare a Regulamentului Camerei Deputaților (și care a devenit Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016), însă Biroul permanent nu i-a permis susținerea efectivă a contestației. Aceste aspecte sunt consemnate în stenograma ședinței Biroului permanent al Camerei Deputaților din data de 8 iunie 2016, indisponibilă încă pe site-ul oficial al Camerei Deputaților la data formulării prezentei sesizări de neconstituționalitate.

Astfel, având în vedere că mecanismele parlamentare de contestare au fost epuizate, singura cale de a contesta nerespectarea Constituției, a legii și a prevederilor regulamentare în cazul adoptării hotărârii ce face obiectul sesizării de neconstituționalitate este sesizarea Curții Constituționale, cât timp autonomia regulamentară a Camerei Deputaților a fost interpretată și aplicată cu încălcarea limitelor sale constituționale, după cum va rezulta din precizările ce urmează.

Conform art. 255 din Regulamentul Camerei Deputaților, „Camera Deputaților adoptă hotărâri potrivit procedurilor prevăzute la art. 86 – 155”, art. 259 din Regulament prevăzând că „Dispozițiile prezentului regulament pot fi modificate potrivit procedurii de elaborare și adoptare a hotărârilor Camerei Deputaților, prevăzută în prezentul regulament, cu votul majorității deputaților, în conformitate cu prevederile art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată”.

În ce privește procedura de inițiere a modificării Regulamentului Camerei Deputaților, la data de 17 mai 2016, Comisia pentru Regulament a Camerei Deputaților s-a întrunit în ședință pentru a discuta solicitarea Biroului permanent al Camerei Deputaților cu care comisia a fost sesizată prin adresa nr. 697BP din 20 aprilie 2016, pentru întocmirea raportului privind modificarea Regulamentului Camerei Deputaților. În cadrul dezbaterilor a fost analizat și dezbătut, ca al doilea punct al ordinii de zi, punctul de vedere al Comisiei permanente a Camerei Deputaților și Senatului privind Statutul deputaților și al senatorilor, organizarea și funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, care subliniază lipsa dispozițiilor procedurale din Regulamentul Camerei Deputaților referitoare la situația încetării de drept a calității de titular al oricărei funcții obținute prin susținere politică în condițiile prevăzute de art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006. (<http://www.cdep.ro/comisii/regulament/pdf/2016/sz0517.pdf>)

La data de 19 mai 2016, Comisia pentru Regulament a Camerei Deputaților i-a înaintat Biroului permanent al Camerei Deputaților raportul acestei Comisii din data de 17 mai 2016, cu privire la modificarea și completarea art. 21, art. 26, art. 28, art. 123 și art. 127 din Regulamentul Camerei Deputaților. (http://www.cdep.ro/comisii/regulament/pdf/2016/rd_0519;2.pdf)

La aceeași dată, 19 mai 2016, Comisia pentru regulament a redactat Proiectul de Hotărâre privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților. (http://www.cdep.ro/comisii/regulament/pdf/2016/rd_0519;3.pdf)

Cu privire la solicitarea Biroului permanent al Camerei Deputaților cu care Comisia pentru regulament susține că a fost sesizată prin adresa nr. 697BP din 20 aprilie 2016, Comisia susține că a fost sesizată „pentru întocmirea raportului privind modificarea Regulamentului Camerei Deputaților”. Or, în textul adresei, înaintată domnului deputat Gheorghe Emacu, președinte al Comisiei pentru Regulament, se precizează că „În ședința Biroului permanent al Camerei Deputaților din 20. 04. 2016, a fost discutată scrisoarea dumneavoastră cu privire la avizarea soluției tehnice propusă spre implementare în ceea ce privește sistemul de vot din sala de plen a Camerei Deputaților. Biroul permanent a stabilit să vă fie comunicat că, potrivit art. 60 pct. 17 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, Comisia pentru regulament are competența de a interpreta regulamentul”.

Așadar, adresa invocată nu solicită, așa cum susține Comisia pentru Regulament, „întocmirea raportului privind modificarea Regulamentului Camerei Deputaților”, ci doar comunică, din partea Biroului permanent, că potrivit art. 60 pct. 17 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, Comisia pentru regulament are competența de a interpreta regulamentul”. Această comunicare nu poate fi considerată ca solicitare de „întocmire a raportului privind modificarea Regulamentului Camerei Deputaților”.

În plus, în adresă se face referire la „avizarea soluției tehnice propusă spre implementare în ceea ce privește sistemul de vot din sala de plen a Camerei Deputaților”, Biroul permanent adresând rugămintea ca „până marți, 2 aprilie 2016, să verificați implementarea dispozițiilor regulamentare în ceea ce privește sistemul de vot din sala de plen a Camerei Deputaților”.

Astfel, în adresă nu se face referire la interpretarea prevederilor art. 21, 26 și 28 din Regulament, articole a căror modificare și completare este totuși cuprinsă în raportul Comisiei din data de 17 mai 2016, cu privire la modificarea și completarea art. 21, art. 26, art. 28, art. 123 și art. 127 din Regulamentul Camerei Deputaților.

Așadar, Comisia pentru regulament nu a fost sesizată de către Biroul Permanent cu solicitarea de a interpreta art. 21, art. 26, art. 28 din Regulament și nici cu întocmirea unui raport privind modificarea Regulamentului Camerei Deputaților. Totodată, adresa respectivă nu poate fi considerată inițiativă de modificare și completare a Regulamentului, inițiativă cu care să fi fost sesizată Comisia cu întocmirea unui raport.

De asemenea, nu se poate considera că a fost legal și regulamentar sesizată Comisia pentru Regulament a Camerei Deputaților cu punctul de vedere al Comisiei permanente a Camerei Deputaților și Senatului privind Statutul deputaților și al senatorilor, organizarea și funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor. Acest punct de vedere nu a fost transmis regulamentar Comisiei pentru Regulament a Camerei Deputaților și deci nu poate fi considerat temei al sesizării Comisiei în vederea pronunțării acesteia asupra unor modificări ale art. 21, 26 și 28 din Regulamentul Camerei Deputaților.

Așadar, în ce privește inițiativa, primă etapă a modificării și completării Regulamentului Camerei Deputaților, prin hotărârea obiect al sesizării de neconstituționalitate, considerăm că nu ne aflăm în prezența unei inițiative exercitate cu respectarea Regulamentului, a legii și a Constituției, ceea ce face să ne aflăm în prezența unui act juridic nevalid, inexistent.

Prevederile regulamentare incidente sunt: art. 92 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, conform căruia „Deputații pot prezenta și proiecte de hotărâri ale Camerei Deputaților”, art. 60 pct. 17 din Regulament, conform căruia „Comisia pentru regulament are ca atribuție „elaborarea propunerilor de amendare a regulamentului, când este cazul” și art. 256 din Regulament, care prevede că: „(1) În cazul în care se ivesc interpretări diferite asupra unui text din regulament, Comisia pentru regulament va fi sesizată de Biroul permanent sau de președintele Camerei Deputaților. (2) Comisia pentru regulament prezintă Biroului permanent sau președintelui Camerei Deputaților, după caz, un punct de vedere privind poziția comisiei la interpretarea regulamentului. (3) Punctul de vedere exprimat de Comisia pentru regulament poate constitui o propunere pentru modificarea sau

completarea ulterioară a regulamentului, care va fi înaintată Biroului permanent al Camerei Deputaților”.

Din textul Raportului Comisiei pentru regulament a Camerei Deputaților privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților nu rezultă cine a exercitat dreptul de inițiativă, nefiind precizate decât textul propus de „HOTĂRÂRE privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților” și motivarea. În secțiunea corespunzătoare textului propus sunt precizați exclusiv autorii amendamentelor.

Or, odată exercitată inițiativa, celelalte etape procedurale care trebuie parcurse pentru a fi adoptată o hotărâre de modificare și completare a Regulamentului Camerei Deputaților sunt prevăzute în art. 93 și următoarele din Regulament. Art. 93 impune ca „Proiectele de legi, propunerile legislative și proiectele de hotărâri ale Camerei Deputaților se distribuie la casetele electronice ale deputaților imediat după prezentarea lor la Biroul permanent”. Conform art. 94: „(1) La începutul fiecărei ședințe în plenul Camerei Deputaților, președintele de ședință va anunța că a fost realizată distribuirea către deputați a documentelor prevăzute la alin. (2) și (3), pentru informarea acestora. (2) La casetele electronice ale deputaților se va distribui informarea privind proiectele de legi, propunerile legislative și proiectele de hotărâri ale Camerei Deputaților. Informarea va cuprinde titlul, comisiile sesizate în fond și comisiile ce vor întocmi aviz, precum și termenele de depunere a raportului și a amendamentelor. Programul de lucru și ordinea de zi se vor distribui pe suport hârtie. (3) La casetele electronice ale deputaților se vor distribui lista rapoartelor ce au fost întocmite de comisiile sesizate în fond în ordinea cronologică a depunerii lor la Biroul permanent, lista proiectelor de legi și a propunerilor legislative ce au fost adoptate de cele două Camere și pentru care se poate exercita dreptul de sesizare a Curții Constituționale, conform legii, sumarul fiecărui Monitor Oficial al României, Partea I, și textele integrale ale moțiunilor simple și de cenzură. (4) Conținutul documentelor prevăzute la alin. (2) și (3) este transmis în format electronic prin grija personalului de specialitate al Camerei Deputaților. Accesarea acestor documente se va putea face și de la cabinetele deputaților din circumscripții, care vor fi conectate la baza de date a Camerei Deputaților”, art. 95 instituind că „Proiectele de legi, propunerile legislative, precum și proiectele de hotărâri ale Camerei prevăzute la art. 94 se trimit de îndată de Biroul permanent spre dezbatere și avizare comisiilor

permanente competente, cu respectarea prevederilor art. 92, după caz”. Art. 97 prevede: „(1) După examinarea și dezbaterile proiectului de lege sau a propunerii legislative, comisia permanentă sau comisiile permanente sesizate în fond întocmesc, în termenul stabilit, un raport. (2) Raportul se transmite Biroului permanent, care va asigura multiplicarea și difuzarea acestuia Guvernului, deputaților și inițiatorilor, cu respectarea termenului prevăzut la art. 69 alin. (2). (3) În situația prevăzută la art. 104 alin. (3) comisia va întocmi un raport care va cuprinde propunerea de adoptare ori adoptare cu modificări a proiectului sau a propunerii legislative”.

Art. 99 din Regulament normează procedura de depunere a amendamentelor în următorii termeni: „(1) Deputații, grupurile parlamentare sau Guvernul, sub semnătura unui membru al Guvernului, au dreptul de a prezenta amendamente la comisia sesizată în fond, în termenele stabilite de art. 65 alin. (4). (2) Pentru propunerile legislative elaborate de o comisie parlamentară specială amendamentele se depun la acea comisie în termen de 7 zile de la anunțarea în plenul Camerei Deputaților. În aceeași zi cu anunțarea în plen propunerea legislativă se comunică Guvernului. După expirarea termenului de depunere a amendamentelor, comisia este obligată în termen de 5 zile să întocmească un raport suplimentar asupra acestora, care se va difuza deputaților. Numai după împlinirea acestui termen propunerea legislativă poate fi înscrisă pe ordinea de zi. (3) Amendamentele formulate de către deputați se depun în scris, motivat și sub semnătura inițiatorului, la comisia sesizată în fond, cu precizarea, dacă este cazul, a grupului parlamentar din care face parte. (4) Amendamentele Guvernului se depun numai sub semnătura unui membru al Guvernului la Biroul permanent și vor fi transmise comisiei sesizate în fond. (5) Data depunerii amendamentului este data înregistrării sale la comisie sau la Biroul permanent, după caz, unde se va ține o evidență specială a tuturor amendamentelor primite. La cerere, se va elibera autorului o dovadă că amendamentul a fost primit. (6) Comisia sesizată în fond sau, după caz, comisia specială se pronunță asupra tuturor amendamentelor înregistrate, cu respectarea termenului prevăzut la alin. (1) sau (2). Numai în cazul în care consideră necesar comisia va solicita și avizul unei alte comisii asupra unuia sau mai multor amendamente. (7) Președintele comisiei sesizate în fond poate solicita punctul de vedere al Consiliului Legislativ cu privire la unele amendamente, punct de vedere care va fi trimis în termenul stabilit de comisie. (8)

Pentru amendamentele orale, prezentate în plen, cu respectarea art. 108 alin. (3), avizul comisiei se dă tot oral de către raportor, la solicitarea președintelui Camerei. (9) Este interzis președintelui Camerei să supună dezbaterii sau votului un amendament asupra căruia comisia nu s-a pronunțat, cu excepția situației prevăzute la art. 38 lit. c)”.

Accentuăm că aceste etape procedurale regulamentare sunt **garanții** ale dreptului fiecărui deputat nu doar de a iniția hotărâri, ci și **ale dreptului de a propune amendamente, drept fără de care funcția deliberativă a Camerei Deputaților, parte a Parlamentului, ar fi golită de conținut în cazul adoptării unei hotărâri de modificare și completare a Regulamentului acestei Camere.** În plus, dacă nu este respectat acest drept al deputaților de a depune amendamente, principiul constituțional de funcționare a Parlamentului consacrat în jurisprudența Curții Constituționale conform căruia „majoritatea decide, minoritatea se exprimă” ar fi încălcat.

În ce privește hotărârea obiect al acestei sesizări, în cadrul procedurii de adoptare a acesteia nu este cunoscut: **când și dacă a fost prezentată inițiativa**, proiectul de hotărâre în Biroul permanent al Camerei Deputaților; **când și dacă Biroul permanent a trimis inițiativa către Comisia pentru regulament**, așa cum era obligat prin art. 62 din Regulament („Biroul permanent trimite, spre examinare și în vederea elaborării rapoartelor, proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de hotărâri ale Camerei și amendamentele formulate de către Guvern comisiei permanente sesizate în fond, în competența căreia intră materia reglementată prin proiectul sau propunerea respectivă. Acesta poate sesiza și alte comisii pentru a-și da avizul cu privire la lucrarea respectivă”.); **când și dacă au fost respectate prevederile art. 65 din Regulament**, conform cărora: „(1) Comisia permanentă sesizată în fond va stabili un termen în care să îi fie remise avizul sau avizele celorlalte comisii care examinează proiectul ori propunerea legislativă, consultându-se cu acestea și ținând seama de termenul de predare a raportului. (2) Termenul de remitere a avizului sau avizelor nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului. (3) În caz de nerespectare a acestui termen, comisia sesizată în fond își va putea redacta raportul fără a mai aștepta avizul sau avizele respective. (4) Deputații care nu fac parte din comisia sesizată în fond, precum și Guvernul vor putea depune amendamente într-un termen ce nu poate fi mai mic de jumătate din

termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului de la anunțarea în plenul Camerei a proiectului de lege sau a propunerii legislative. (5) Comisia sesizată în fond nu va putea finaliza și depune raportul decât după expirarea unui termen ce nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului”; **când și dacă a fost realizată, conform art. 93 din Regulament, distribuirea la casetele electronice ale deputaților imediat după prezentarea lor la Biroul permanent**, pentru a curge termenul de întocmire a raportului și depunere a amendamentelor și a fi exercitat acest drept, conform art. 99 din Regulament, care se coroborează cu art. 65 și următoarele din Regulament.

Or, evidențiem că din textul raportului Comisiei pentru regulament a Camerei Deputaților rezultă că au fost depuse amendamente, inclusiv de către deputați care nu sunt membri ai Comisiei (Marian Neacșu - grup parlamentar PSD și Eugen Nicolicea - grup parlamentar PSD), de unde rezultă că a fost exercitat dreptul de a depune amendamente la Comisie, deși nu au fost respectate etapele procedurale prevăzute la art. 93 și următoarele, anterioare celei prevăzute la art. 99 din Regulament și în cadrul căreia se pot propune amendamente.

De asemenea, conform art. 67 din Regulament: „(1) În raportul comisiilor sesizate în fond se va face referire la toate avizele celorlalte comisii care au examinat proiectul sau propunerea respectivă, la modul cum s-au soluționat propunerile cuprinse în avizul Consiliului Legislativ, la punctul de vedere al Guvernului, dacă există implicații financiare asupra bugetului de stat sau asupra bugetului asigurărilor sociale de stat, alte avize, dacă este cazul, precizări cu privire la articolele care intră în competența decizională a Camerei Deputaților, respectiv a Senatului, în cazul în care Camera Deputaților este Cameră decizională, iar în situația proiectelor de legi privind aprobarea sau respingerea ordonanțelor se vor reglementa, dacă este cazul, măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a ordonanței. (2) Raportul va cuprinde propuneri motivate privind admiterea fără modificări a actului examinat, respingerea acestuia sau admiterea lui cu modificări și/ori completări și se înaintează Biroului permanent. (3) Raportul Comisiei sesizate în fond va cuprinde toate amendamentele admise și respinse într-o redactare care să permită urmărirea acestuia, fie în format electronic, fie pe suport de hârtie”.

Or, din redactarea raportului Comisiei pentru regulament, transmis în data de 19 mai Biroului permanent, rezultă că raportul nu cuprinde nicio mențiune dintre cele la care se referă art. 67 alin. (2) din Regulament și nici nu respectă prevederile art. 67 alin. (3) din Regulament.

În acest context, inexistența documentelor și a dovezilor care să ateste parcurgerea etapelor procedurale regulamentare incidente în cazul inițierii unei modificări și completări a Regulamentului, prevăzute în art. 92 și următoarele din Regulament, coroborate cu restul prevederilor regulamentare incidente, etape care sunt prevăzute imperativ, face ca procedura desfășurată cu privire la modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților anterior dezbaterii și adoptării sale în ședința plenului Camerei din 8 iunie 2016 să fie nereglementară și, pe cale de consecință, ilegală și neconstituțională.

Chiar și în ipoteza în care s-ar considera că sunt incidente prevederile art. 256 din Regulamentul Camerei Deputaților [(1) În cazul în care se ivesc interpretări diferite asupra unui text din regulament, Comisia pentru regulament va fi sesizată de Biroul permanent sau de președintele Camerei Deputaților.(2) Comisia pentru regulament prezintă Biroului permanent sau președintelui Camerei Deputaților, după caz, un punct de vedere privind poziția comisiei la interpretarea regulamentului. (3) Punctul de vedere exprimat de Comisia pentru regulament poate constitui o propunere pentru modificarea sau completarea ulterioară a regulamentului, care va fi înaintată Biroului permanent al Camerei Deputaților.] sau cele ale art. 60 pct. 17 din Regulament (Comisia pentru regulament are ca atribuție „elaborarea propunerilor de amendare a regulamentului, când este cazul”), raportul Comisiei pentru regulament a Camerei Deputaților din data de 17 mai 2016, cu privire la modificarea și completarea art. 21, art. 26, art. 28, art. 123 și art. 127 din Regulamentul Camerei Deputaților, înaintat, la data de 19 mai 2016, de către Comisia pentru regulament a Camerei Deputaților Biroului permanent al Camerei Deputaților și, respectiv, Proiectul de Hotărâre privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților, redactat de Comisie și înaintat, la aceeași dată de 19 mai, Biroului Permanent al Camerei Deputaților, nu pot fi considerate nici măcar inițiativă de modificare și completare a Regulamentului Camerei Deputaților și, respectiv, nici raport asupra unui proiect de hotărâre de modificare și completare a Regulamentului.

Așadar, înscrierea pe ordinea de zi a ședinței plenului Camerei Deputaților din 8 iunie 2016 a proiectului de hotărâre de modificare și completare a Regulamentului Camerei Deputaților nu a respectat exigențele regulamentare, legale și constituționale.

Pe cale de consecință, în continuarea acestei proceduri neregulamentare votul în plenul Camerei Deputaților prin care a fost adoptată Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016 care face obiectul sesizării de neconstituționalitate a fost la rândul-i neconstituțional. Amintim că votul în plenul Camerelor Parlamentului nu poate acoperi viciile de neconstituționalitate ale procedurii anterioare dezbaterii și adoptării în plen, fiind vorba despre etape distincte ale formării valide a unui act juridic (în acest caz, hotărâre), dar etape a căror respectare cumulativă face ca procedura în ansamblul său să fie constituțională. Nerespectarea exigențelor de constituționalitate, legalitate și caracter regulamentar specifice oricăreia dintre aceste etape – inițierea, depunerea amendamentelor – face ca întreaga procedură din care etapele respective fac parte să devină neconstituțională, nelegală și neregulamentară.

II. În ce privește aspectele de neconstituționalitate intrinsecă ale Hotărârii Camerei Deputaților nr. 48/2016, considerăm în primul rând că este neconstituțională modificarea art. 21 alin. (4) din Regulamentul Camerei Deputaților, din rațiunile pe care le expunem în cele ce urmează.

Conform art. I din hotărâre, articolul 21 alineatul (4) din Regulament se modifică și va avea următorul cuprins: „(4) Calitatea de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent încetează înainte de expirarea mandatului, ca urmare a revocării în condițiile prezentului regulament sau, încetează de drept, în următoarele situații: a) în caz de demisie, la data menționată în cererea de demisie; b) în caz de încetare a calității de deputat la data prevăzută la art. 7 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată; c) în caz de pierdere a calității de membru al grupului parlamentar căruia îi aparține funcția și care l-a propus pentru această funcție, la data precizată de deputat sau de liderul grupului respectiv, după caz; d) în caz de pierdere a sprijinului politic, potrivit art. 32 alin.(3) din Legea nr. 96/2006, republicată, la data informării plenului Camerei Deputaților despre încetarea de drept a calității de membru al Biroului permanent.”

În forma sa de dinaintea modificării prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016, obiect al prezentei sesizări de neconstituționalitate, conform căreia „Calitatea de președinte al Camerei Deputaților sau cea de membru al Biroului permanent încetează în urma demisiei, a revocării sau a pierderii calității de deputat”, art. 21 alin. (4) din Regulamentul Camerei Deputaților era constituțional, prin raportare la prevederile art. 64 alin. (2) teza finală din Constituție, conform căroră „membrii birourilor permanente pot fi revocați înainte de expirarea mandatului”, Constituantul neprevăzând posibilitatea încetării de drept a acestei calități, indiferent că este vorba despre președinte sau orice alt membru al biroului permanent. Prin raportare și la restul prevederilor constituționale incidente – și anume art. 70 alin. (2) din legea supremă, referitor la cazurile de încetare a calității de deputat sau de senator, situație în care, pe cale de consecință, încetează orice altă calitate a acestora în cadrul structurilor interne ale Camerelor -, este evident că singurele situații avute în vedere de Constituant în privința încetării calității de membru al Biroului permanent și a celei de președinte al vreuneia dintre cele două Camere ale Parlamentului sunt cele limitativ și expres prevăzute în art. 70 alin. (2) și art. 64 alin. (2) teza finală din legea supremă, *recte*: data întrunirii legale a Camerelor nou-alese, demisia, pierderea drepturilor electorale, incompatibilitatea, decesul, revocarea. În cazul revocării, conform jurisprudenței constituționale, poate fi vorba despre revocare ca sancțiune politică, respectiv despre revocare ca sancțiune juridică.

Astfel, cât timp Constituantul nu face trimitere *expressis verbis* la lege, neinvestind expres legiuitorul cu competența de a institui și alte cauze de încetare înainte de expirarea mandatului a calității de membru al biroului permanent, așa cum se întâmplă, de pildă, în materia incompatibilităților (legea supremă făcând trimitere expresă la alte cazuri de incompatibilitate prevăzute de legea organică), legiuitorului îi este prohibit să adauge la textul Constituției, a cărei supremație trebuie să o respecte, conform art. 1 alin. (5) din legea supremă, o cauză neavută în vedere de Constituant.

Or, în raportul Comisiei pentru regulament a Camerei Deputaților din data de 17 mai 2016, cu privire la modificarea și completarea art. 21, art. 26, art. 28, art. 123 și art. 127 din Regulamentul Camerei Deputaților, se precizează că în cadrul

dezbaterilor comisiei din data de 17 mai 2016 a fost analizat și dezbătut, ca punct al ordinii de zi, punctul de vedere al Comisiei permanente a Camerei Deputaților și Senatului privind Statutul deputaților și al senatorilor, organizarea și funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, care subliniază lipsa dispozițiilor procedurale din Regulamentul Camerei Deputaților referitoare la situația încetării de drept a calității de titular al oricărei funcții obținute prin susținere politică în condițiile prevăzute de art. 32 alin.(3) din Legea nr. 96/2006.

În opinia noastră, dispozițiile art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, conform cărora „Pierderea sprijinului politic de către deputat sau senator atrage de drept încetarea calității de titular al oricărei funcții obținute prin susținere politică” sunt neconstituționale, întrucât instituie, prin completarea nepermisă a 64 alin. (2) teza finală din Constituție, care trebuie interpretat coroborat cu art. 70 din Constituție, încetarea de drept a calității de titular al oricărei funcții obținute prin susținere politică.

Astfel, încetarea de drept a calității de membru al Biroului permanent, printre care se numără inclusiv cea de președinte al Camerei respective a Parlamentului, este o instituție pe care Constituantul nu a avut-o în vedere, în ceea ce-i privește pe membrii birourilor permanente ale Camerelor, fie președinți, fie orice alt membru. Cu nerespectarea acestei realități normative, legiuitorul a reglementat instituția încetării de drept, a cărei neconstituționalitate se vedește și sub alte aspecte, pe care le vom dezvolta pe parcursul argumentării noastre.

În acest context, ”Punctul de vedere al Comisiei permanente a Camerei Deputaților și Senatului privind Statutul deputaților și al senatorilor, organizarea și funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor”, care subliniază lipsa dispozițiilor procedurale din Regulamentul Camerei Deputaților referitoare la situația încetării de drept a calității de titular al oricărei funcții obținute prin susținere politică în condițiile prevăzute de art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 este un punct de vedere care interpretează vădit eronat prevederile constituționale menționate, recte 64 alin. (2) teza finală din Constituție, care trebuie interpretat coroborat cu art. 70 din

Constituție, precum și celelalte dispoziții constituționale pe care art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 le încalcă, după cum vom arăta cu ocazia argumentării neconstituționalității propunerii de modificare a art. 21 alin. (4) din Regulamentul Camerei Deputaților.

În aceeași eroare s-a aflat și Comisia pentru regulament a Camerei Deputaților, cât timp în raportul său a propus modificări ale art. 21 din Regulamentul Camerei Deputaților care să transpună procedural prevederile art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006.

Or, conform Deciziei Curții Constituționale nr. 46/1994, citată chiar în punctul de vedere al Comisiei permanente a Camerei Deputaților și Senatului privind Statutul deputaților și al senatorilor, organizarea și funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, regulile procedurale din Regulamentele Parlamentului „pot numai să permită valorificarea dispozițiilor constituționale și legale, neputându-le afecta domeniul de reglementare sau conținutul”. În forma sa actuală, art. 21 din Regulamentul Camerei Deputaților valorifică, așa cum am arătat, dispozițiile constituționale ale art. 64 alin. (2) teza finală, coroborat cu art. 70 din legea supremă, respectând, totodată, consecințele caracterului neimperativ al mandatului, instituit de art. 69 alin. (2) din Constituție. În plus, există deja în forma actuală a Regulamentului, prevederile strict procedurale aplicabile în cazul incidenței art. 21 din Regulament.

În schimb, în contradicție nu doar cu Constituția, ci și cu jurisprudența constituțională referitoare la delimitarea domeniului de competență al legii și, respectiv, al regulamentului (Decizia nr. 45/1994, Decizia nr. 46/1994), propunerea de modificare a Regulamentului Camerei Deputaților urmărește valorificarea prevederilor legale cuprinse în art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006, urmărind instituirea unei soluții de încetare înainte de expirarea mandatului a calității de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent care este neconstituțională, nefiind avută în vedere de către Constituant, și anume soluția încetării de drept a acestei calități, în ipotezele asupra cărora vom reveni cu ocazia argumentării, punctual, a neconstituționalității lor.

Cu alte cuvinte, Comisia pentru regulament a Camerei Deputaților a propus, în raportul său de modificare și completare a Regulamentului Camerei Deputaților,

valorificarea unor prevederi legale care nu respectă legea supremă. Mai mult decât atât, prevederile regulamentare care urmăresc instituirea unor cauze de încetare de drept a calității de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent nu au de fapt un caracter strict procedural, așa cum a statuat jurisprudența constituțională citată, nelimitându-se la a preciza procedurile de urmat, ci, așa cum vom analiza pe parcursul sesizării noastre de neconstituționalitate, normează de manieră substanțială, cât timp, conform textului modificărilor propuse pentru art. 21 din Regulament, se prevăd cauze care duc la încetarea de drept a calității de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent, aspect care ține de conținutul, de fondul statutului deputatului care deține una dintre aceste calități a căror natură este electivă.

Astfel, considerăm că instituția însăși a încetării de drept a calității de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai biroului permanent, **indiferent că este prevăzută prin dispoziții legale sau regulamentare**, este neconstituțională, contravenind art. 64 alin. (2) teza finală din Constituție, coroborat cu art. 70 din legea supremă, precum și caracterului neimperativ al mandatului, instituit de art. 69 alin. (2) din Constituție și principiului majorității politice, expresie a principiului configurației politice, instituit de art. 64 alin. (2) și (5) din Constituție și recunoscut în jurisprudența Curții Constituționale (*exempli gratia*, Decizia nr. 602/2005). Aceasta întrucât sintagma „încetează de drept” încalcă dreptul plenului suveran de a aprecia, cu ocazia adoptării prin vot neimperativ, a unei hotărâri, dacă sancționează sau nu cu revocarea pe cel sau cea care a pierdut susținerea politică din partea grupului parlamentar.

În acest sens, alineatul (4¹) al art. 28 din Regulament în noua sa formă prevede că „În cazurile prevăzute la art.21 alin.(4) lit. a) -d), președintele de ședință al Camerei Deputaților ia act de situația de încetare de drept a calității de președinte al Camerei Deputaților și de membru al Biroului permanent și supune votului plenului Camerei Deputaților adoptarea hotărârii de vacantare a funcției”. Or, a lua act presupune că efectul încetării de drept se produce automat, plenul Camerei neputând alege, votul devenind imperativ.

În noua sa formă, așa cum a fost modificată prin hotărârea care face obiectul prezentei sesizări de neconstituționalitate, art. 21 alin. (4) din Regulamentul Camerei Deputaților păstrează soluția constituțională și

conformă jurisprudenței constituționale a revocării drept cauză de încetare înainte de expirarea mandatului a calității de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent, însă introduce și cauza încetării de drept, aspect sub care este neconstituțional, din motivele deja precizate, la care se adaugă și aspectele de neconstituționalitate pe care le abordăm începând din acest punct al argumentării noastre.

În ansamblul său, art. 21 alin. (4), raportat la art. 28 alin. (4)¹) din Regulamentul Camerei Deputaților, așa cum a fost modificat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016, are o redactare defectuoasă, imprecisă și neclară, întrucât creează confuzie între instituția revocării și instituția încetării de drept a funcției de președinte al Camerei Deputaților și a funcției de membru al Biroului permanent. Cele patru situații enumerate la literele a) - d) nu apar cu certitudine ca motive de revocare sau de încetare de drept. În plus, în litera d) se precizează că încetarea de drept a funcției în caz de pierdere a sprijinului politic intervine la data informării Plenului Camerei Deputaților. Astfel textul generează incertitudine juridică, pentru că nu precizează cine constată încetarea de drept, cine face informarea în plen și care este termenul în care se face această informare. Pe cale de consecință, sunt nerespectate prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, așa cum stabilește jurisprudența constantă a Curții Constituționale.

În cazul art. 21 alin. (4) lit. a), calitatea de titular al funcției încetează ca urmare a voinței personale unilaterale (demisia), iar în cazul art. 21 alin. (4) lit. b), încetarea funcției intervine ca urmare a unei situații obiective, exterioare voinței persoanei (deces, respectiv sancțiuni juridice dispuse de alte autorități publice în aplicarea legii, anume incompatibilitatea și condamnarea prin hotărâre judecătorească definitivă la pierderea drepturilor electorale). În schimb, situațiile prevăzute la art. 21 alin. (4) lit. c) și d) par să constituie forme ale revocării politice, neputând fi calificate drept sancțiuni juridice ci, numai, eventual sancțiuni politice care depind fie de manifestarea unilaterală de voință a Președintelui (demisia din grupul parlamentar), fie de manifestarea de voință a grupului parlamentar (excluderea din grupul parlamentar). Afirmația că "par" se datorează formulării neclare, echivoce, confuze, care permite și induce interpretarea că ar fi vorba despre o revocare politică ce ar fi constatată de drept. Or, astfel cum vom accentua cu fiecare ocazie când se impune, revocarea ca sancțiune politică nu se poate constata, pentru a fi respectate Constituția și jurisprudența constituțională,

decât prin votul plenului Camerei Deputaților, suveran în a aprecia dacă sancționează sau nu cu revocarea pe cel sau cea care a pierdut susținerea politică din partea grupului parlamentar.

În ce privește art. 21 alin. (4) lit. a), prevederi conform cărora calitatea de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent încetează de drept înainte de expirarea mandatului în caz de demisie, la data menționată în cererea de demisie, considerăm că noțiunea de încetare de drept este incompatibilă cu cea de demisie. Formularea însăși conform căreia o calitate încetează de drept în caz de demisie este un nonsens. Demisia este un act unilateral de voință și încetarea unei calități ca urmare a demisiei are ca izvor chiar manifestarea de voință în acest sens, a persoanei titulare a respectivei calități, pe când încetarea de drept a unei calități se produce ca efect automat al survenirii unor cauze independente de voința persoanei și prevăzute în ipoteza normei juridice a cărei dispoziție prevede încetarea de drept.

În ce privește art. 21 alin. (4) lit. c), prevederi conform cărora calitatea de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent încetează de drept înainte de expirarea mandatului în caz de pierdere a calității de membru al grupului parlamentar căruia îi aparține funcția și care l-a propus pentru această funcție, la data precizată de deputat sau de liderul grupului respectiv, după caz, considerăm în primul rând că formularea „grupului parlamentar căruia îi aparține funcția” contravine principiului suveranității naționale, instituit de art. 1 alin. (1) din Constituție și art. 2 din legea supremă. Aceasta întrucât funcția – de membru al biroului permanent, printre care se numără și cea de președinte al Camerei - nu îi aparține unui grup parlamentar sau altuia, ci, pe durata mandatului de membru al biroului permanent, respectiv de președinte al Camerei, persoanei care deține calitatea în cauză, din momentul obținerii funcției și până la pierderea acesteia din vreuna dintre cauzele concordante cu art. 64 alin. (2) teza finală din Constituție, coroborat cu art. 70 din legea supremă.

Este vorba, așa cum impune art. 64 din Constituție, despre funcții electivă, obținute, într-adevăr, la propunerea unui grup parlamentar, dar ca efect al votului suveran și neimperativ exprimat în condiții constituționale și regulamentare în plenul Camerei Deputaților, cu respectarea principiului configurației politice, instituit de art. 64 alin. (5) din Constituție, conform căruia „Birourile permanente și

comisiile parlamentare se alcătuiesc potrivit configurației politice a fiecărei Camere” și circumscris în jurisprudența Curții Constituționale, precum și a mandatului neimperativ instituit de art. 69 alin. (2) din Constituție și a principiului majorității politice, consecință a principului configurației politice.

Așadar, înainte de obținerea de către un deputat a funcției de membru al biroului permanent sau a celei de președinte al Camerei, grupul parlamentar din care persoana deputatului face parte are doar dreptul de a propune persoane în vederea obținerii, prin votul suveran și neimperativ al plenului Camerei, a funcției de membru al biroului permanent, respectiv de președinte al Camerei. Acest drept se fundamentează pe art. 64 alin. (2) din Constituție, conform căruia „Fiecare Cameră își alege un birou permanent. Președintele Camerei Deputaților și președintele Senatului se aleg pe durata mandatului Camerelor. Ceilalți membri ai birourilor permanente sunt aleși la începutul fiecărei sesiuni” și, astfel cum a reținut și Curtea Constituțională în jurisprudența sa, pe principiul configurației politice, instituit de art. 64 alin. (5) din Constituție. În Decizia nr. 602/2005, Curtea a stabilit că „În ceea ce privește alegerea președinților Camerelor, birourilor permanente și a comisiilor parlamentare, Constituția instituie *principiul configurației politice*, prin care se înțelege compunerea politică a fiecărei Camere, rezultată din alegeri”.

Alegerea Președintelui Camerei Deputaților se face conform procedurii prevăzute de art. 22 din Regulamentul Camerei Deputaților, prin vot secret, fiind declarat ales candidatul care a întrunit votul majorității deputaților prezenți, cu condiția respectării cvorumului legal. Art. 22 din Regulamentul Camerei Deputaților dispune: „(1) Președintele Camerei Deputaților este ales pe durata mandatului Camerei, prin vot secret, cu buletine de vot pe care sunt înscrise, în ordine alfabetică, numele și prenumele tuturor candidaților propuși de grupurile parlamentare. Fiecare grup parlamentar poate face o singură propunere. (2) Este declarat ales președinte al Camerei Deputaților candidatul care a întrunit votul majorității deputaților prezenți, cu condiția respectării cvorumului legal. (3) Dacă niciun candidat nu a întrunit votul majorității deputaților prezenți, se organizează un nou tur de scrutin, la care participă cei doi candidați care au obținut numărul cel mai mare de voturi”.

În Decizia nr. 602/2005, Curtea Constituțională a statuat că „În virtutea configurației politice izvorâte din voința corpului electoral se desemnează și președintele Camerei Deputaților și al Senatului. Votul acordat președintelui unei Camere este un vot politic”.

În ce-i privește pe ceilalți membri ai biroului permanent al Camerei Deputaților, aceștia sunt aleși tot prin vot suveran și neimperativ al plenului Camerei, conform procedurii prevăzute la art. 24 și art. 25 din Regulamentul Camerei Deputaților. Art. 24 prevede că: „(1) Alegerea vicepreședinților, a secretarilor și a chestorilor care compun Biroul permanent se face la propunerea grupurilor parlamentare, în conformitate cu ponderea acestora potrivit configurației politice a Camerei Deputaților și negocierii liderilor grupurilor parlamentare, cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 21 alin. (3). (2) Propunerile nominale pentru funcțiile prevăzute la alin. (1) se fac de către liderii grupurilor parlamentare, în limita numărului de locuri stabilit potrivit art. 21 alin. (3). Lista candidaților propuși pentru Biroul permanent se supune în întregime votului Camerei Deputaților și se aprobă cu votul majorității deputaților prezenți. Votul este secret și se exprimă prin bile”, iar art. 25 dispune că „Vicepreședinții, secretarii și chestorii Camerei Deputaților sunt aleși la începutul fiecărei sesiuni ordinare, la propunerea nominală prezentată plenului de grupurile parlamentare cărora le-au fost repartizate locurile respective, în conformitate cu prevederile art. 24. În situația modificării configurației politice a Camerei Deputaților, liderii grupurilor parlamentare vor renegocia funcțiile din Biroul permanent”.

Astfel, funcția de membru al biroului permanent, indiferent că este vorba despre președintele Camerei sau orice alt membru, nu are ca titular grupul parlamentar, care doar propune candidați pentru funcția în cauză. Conform jurisprudenței constituționale (Decizia Curții Constituționale nr. 1490/2010), „grupurile parlamentare nu sunt structuri obligatorii ale Parlamentului”, întrucât art. 64 alin. (3) din Constituție prevede că „Deputații și senatorii se pot organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului fiecărei Camere”, Curtea Constituțională stabilind totodată (în aceeași Decizie nr. 1490/2010) că, „rezultând din uniunea voluntară a parlamentarilor, crearea grupurilor parlamentare constituie un drept, iar nu o obligație”.

Astfel, grupul parlamentar nu este deținător de suveranitate și nici organ al statului, care să exercite suveranitate în numele acestuia, nefiind organ intern al Parlamentului. Doar statul este suveran, conform art. 1 alin. (1) din Constituție și niciun grup și nicio persoană nu pot exercita suveranitate în nume propriu, conform art. 2 alin. (2) din legea supremă. Or, formularea „grupului parlamentar căruia îi aparține funcția” contravine acestor exigențe constituționale, cât timp implică faptul că o funcție existentă în cadrul unei autorități publice (una dintre Camerele Parlamentului) îi aparține unei structuri a Parlamentului care nu este obligatorie, grupul parlamentar.

Mai mult decât atât, având în vedere prevederile constituționale citate și concretizate în procedura de alegere a președintelui Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai biroului permanent al acesteia, astfel cum este prevăzută în dispozițiile din Regulamentul Camerei Deputaților menționate anterior, neconstituționalitatea formulării „grupului parlamentar căruia îi aparține funcția” se vedește și prin raportare la caracterul neimperativ al votului exprimat cu ocazia alegerii unui deputat în funcția respectivă. Acest caracter neimperativ are ca fundament constituțional prevederile art. 69 alin. (2) din legea supremă, conform cărora orice mandat imperativ este nul.

În plus, neconstituționalitatea formulării „grupul parlamentar căruia îi aparține funcția” se vedește și prin raportare la momentul după care ar interveni încetarea de drept la care se referă propunerea de modificare și completare a art. 21 alin. (4) lit. c) din Regulamentul Camerei Deputaților. Aceasta întrucât grupul parlamentar care a propus persoana pentru obținerea, prin vot, a funcției despre a cărei încetare este vorba rămâne în continuare o entitate care nu deține suveranitate proprie și nici nu exercită suveranitate în numele statului român, după cum am argumentat anterior. Astfel, grupul parlamentar respectiv nu este titular al funcției pierdute de persoana pe care acel grup a propus-o în vederea obținerii funcției. Pierderea funcției, indiferent de cauză, are ca efect, astfel cum a confirmat, cu titlul de principiu, Curtea Constituțională, în Decizia nr. 1631/2011, organizarea de noi alegeri în vederea ocupării respectivei funcții, alegeri care trebuie să respecte aceleași exigențe constituționale ale mandatului neimperativ și aceleași condiții procedurale regulamentare expuse anterior.

Singurul drept pe care îl are grupul parlamentar care a propus inițial persoana a cărei calitate de membru al biroului permanent sau de președinte al Camerei încetează este acela izvorât din principiul configurației politice, astfel cum a fost circumscris în jurisprudența constantă a Curții Constituționale (*exempli gratia*, Decizia nr. 601/2005, Decizia nr. 602/2005, Decizia nr. 1631/2011). Este vorba despre dreptul de a propune un nou candidat pentru obținerea, prin votul plenului suveran al Camerei, a funcției de membru al biroului permanent sau de președinte al Camerei, și numai în eventualitatea existenței funcției vacante în condițiile constituționale, legale și regulamentare.

Mai mult decât atât, în Decizia nr. 1631/2011, Curtea Constituțională, referindu-se la regula enunțată în Decizia nr. 601/2005 în contextul examinării instituției revocării din funcția de președinte al Senatului, a stabilit că regula se aplică „numai în măsura în care nu s-a schimbat configurația politică inițială”, reținând că „dacă grupul parlamentar inițial care a desemnat candidatul pentru funcția de președinte al Senatului nu mai există, se revine, practic, la situația existentă la începutul mandatului Camerelor, cu aplicarea dispozițiilor regulamentare corespunzătoare”.

În acest punct al argumentării noastre devine pertinent să reiterăm că art. 21 alin. (4) lit. c) este neconstituțional și din cauza instituirii încetării de drept a calității de președinte al Camerei Deputaților și a calității de membru al biroului permanent al acesteia.

Pe lângă motivele de neconstituționalitate ale încetării de drept deja enunțate în prima parte a sesizării noastre, și anume că textul Constituției nu are în vedere instituția încetării de drept, ci doar pe cea a revocării, considerăm necesar să accentuăm că în mod constant în jurisprudența sa, singura distincție făcută de Curtea Constituțională în ce privește instituția revocării este cea dintre revocare ca sancțiune politică și revocare ca sancțiune juridică.

Astfel, de pildă, în Decizia nr. 602/2005, Curtea Constituțională a statuat că: „Având în vedere că textul constituțional nu stabilește alte distincții decât cele cuprinse în art. 64 (din Constituție, s. n.), rezultă că revocarea unui membru al Biroului permanent înainte de expirarea mandatului se poate hotărî fie ca sancțiune juridică pentru încălcări grave ale ordinii de drept, fie pentru considerente

independente de vinovăția acestuia în exercitarea atribuțiilor, cum ar fi pierderea sprijinului politic al grupului parlamentar care l-a propus (sbl.n)” și că „În virtutea configurației politice izvorâte din voința corpului electoral se desemnează și președintele Camerei Deputaților și al Senatului. Votul acordat președintelui unei Camere este un vot politic care nu poate fi anulat decât în cazul în care grupul care l-a propus cere revocarea politică a acestuia sau, în cazul unei revocări ca sancțiune, când acest grup sau o altă componentă a Camerei solicită înlocuirea din funcție a președintelui pentru săvârșirea unor fapte care atrag răspunderea sa juridică”.

Ținând cont de aceste considerente cu valoare de principiu ale instanței constituționale, încetarea de drept a calității de președinte al Camerei Deputaților sau a calității de membru al biroului permanent al acesteia „în caz de pierdere a calității de membru al grupului parlamentar căruia îi aparține funcția și care l-a propus pentru această funcție”, așa cum prevede textul propus al art. 21 alin. (4) lit. c) din Regulamentul Camerei Deputaților este neconstituțională prin raportare la art. 64 alin. (2) teza finală din Constituție, coroborat cu art. 79 din Constituție, cu art. 64 alin. (3) din legea supremă, art. 69 alin. (1) din Constituție, care instituie mandatul reprezentativ și art. 69 alin. (2) din legea fundamentală, care interzice expres orice mandat imperativ. Aceasta întrucât, prin raportare inclusiv la jurisprudența constituțională deja invocată, grupul parlamentar care a propus persoana pentru obținerea funcțiilor la care se referă art. 21 alin. (4) lit. c) din Regulamentul Camerei Deputaților, în forma sa modificată prin hotărârea obiect al sesizării de neconstituționalitate, poate doar să ceară revocarea ca sancțiune politică a persoanei pe care acel grup parlamentar nu o mai sprijină politic. Decizia revocării o ia, prin vot neimperativ, plenul suveran la Camerei Deputaților, prin hotărâre adoptată în acest sens.

Astfel, faptul că persoana care este membru al biroului permanent al Camerei Deputaților sau președinte al acesteia nu mai are calitatea de membru al grupului parlamentar care a propus-o pentru obținerea funcției nu poate avea ca efect automat pierderea respectivei calități, căci ar contraveni libertății votului exprimat în plenul Camerei, pus în această ipoteză în situația doar de a constata, și nu de a decide.

Mai mult decât atât, libertatea parlamentarilor de a părăsi un grup parlamentar nu trebuie să producă efecte automate asupra calității celui parlamentar de membru al biroului permanent sau de președinte al uneia dintre Camerele Parlamentului, dacă parlamentarul are și acea calitate. Fundamentul acestei soluții este reprezentat de jurisprudența constantă a Curții Constituționale referitoare la libertatea parlamentarilor de a părăsi un grup parlamentar din care fac parte și de a se afilia la un alt grup parlamentar, precum și cele statuate de Curte în Decizia nr. 1490/2010 în sensul că „grupurile parlamentare nu sunt structuri obligatorii ale Parlamentului” și că textul art. 64 alin. (3) din Constituție, referindu-se la dreptul parlamentarilor de a face parte din grupuri parlamentare „nu stabilește nicio restricție cât privește momentul exercitării acestuia. Prin urmare, nu este contrară Legii fundamentale constituirea, pe parcursul legislaturii, potrivit regulamentelor Camerelor și cu respectarea Constituției, a unui grup parlamentar care nu a existat la începutul legislaturii, cu condiția, desprinsă de asemenea din interpretarea normelor constituționale, ca pe această cale să nu fie reprezentate în Parlament partide care nu au obținut mandate la alegeri”.

În mod simetric, sancțiunea excluderii din grupul parlamentar a deputatului care are și calitatea de membru al biroului permanent sau președinte al Camerei nu poate produce efecte automate asupra respectivei calități. Astfel, indiferent de cauza pentru care deputatul părăsește grupul parlamentar – din propria voință sau ca urmare a excluderii din partea grupului -, grupul parlamentar are exclusiv dreptul de a cere revocarea din funcția de membru al biroului permanent sau din cea de președinte al Camerei. Dacă grupul parlamentar nu dorește să mai ofere sprijin politic respectivei persoane în respectiva funcție, poate cere revocarea ca sancțiune politică, iar dacă, așa cum a statuat Curtea Constituțională, persoana a săvârșit fapte care atrag răspunderea sa juridică, fapte prin care se încalcă Constituția, legea sau regulamentul Camerei, poate cere revocarea ca sancțiune juridică.

În ambele variante ale revocării – ca sancțiune politică sau ca sancțiune juridică -, nu grupul parlamentar din care persoana nu mai face parte și care a propus-o pentru obținerea calității de membru al biroului sau de președinte dispune de funcția de membru al biroului permanent sau de președinte al Camerei, aceste funcții neapartinându-i grupului parlamentar, după cum am arătat, ci plenul

Camerei este cel care decide, prin hotărâre adoptată prin vot, asupra revocării din respectiva funcție a persoanei în cauză.

Aceasta este singura soluție compatibilă cu textul legii supreme și jurisprudența constituțională incidentă, la care am făcut referire pe parcurs.

Acceptarea soluției contrare, pe care o considerăm neconstituțională, ar echivala cu acceptarea faptului că raporturile interne în cadrul grupului parlamentar, care nu este o structură obligatorie a Camerei, pot produce efecte automate, precum încetarea de drept, la nivelul unei autorități publice și cu privire la funcții electiv obținute prin voința suverană a membrilor respectivei autorități, și anume Camera Deputaților.

În ce privește art. 21 alin. (4) lit. d), prevederi conform cărora calitatea de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent încetează de drept înainte de expirarea mandatului în caz de pierdere a sprijinului politic, potrivit art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006, republicată, la data informării plenului Camerei Deputaților despre încetarea de drept a calității de membru al Biroului permanent.

În opinia noastră, deja precizată, a face referire, prin prevederi regulamentare, la prevederi legale care prezintă aspecte de neconstituționalitate, argumentate anterior, face ca prevederile regulamentare în cauză – art. 21 alin. (4) lit. d) să fie ele însele neconstituționale.

Reiterăm că forma art. 21 alin. (4) din Regulamentul Camerei Deputaților, înainte de modificarea sa prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 48/2016 era constituțională prin raportare la art. 64 alin. (2) din legea supremă, care se referă strict și exclusiv la revocare și era de asemenea clară, precisă, lipsită de ambiguitate, în concordanță deci cu exigențele previzibilității și predictibilității dreptului, instituite de statul de drept prevăzut de art. 1 alin. (3) din Constituție și garanții ale securității juridice în cadrul statului de drept, al cărei fundament constituțional rezidă în același art. 1 alin. (3) din legea fundamentală și în art. 1 alin. (5) din Constituție.

Lipsa de precizie, previzibilitate și predictibilitate a prevederilor art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 se datorează sintagmelor „pierdere a sprijinului politic”,

respectiv „funcție obținută prin susținere politică”. Legiuitorul nu precizează, nici în cazul „sprijinului politic”, nici în cel al „susținerii politice”, la care formă anume de sprijin politic și, respectiv, susținere politică se referă. În mod corelativ și pe cale de consecință, nu este clar ce înțelege legiuitorul prin „pierderea sprijinului politic”, respectiv „funcție obținută prin susținere politică”.

În general, formele în care se concretizează sprijinul politic și/sau susținerea politică sunt diverse, mergând de la susținerea de candidați în alegeri, până la propunerea pentru o funcție sau alta în cadrul structurilor interne ale Camerelor Parlamentului, acoperind totodată și orice altă manifestare punctuală a sprijinului, cum ar fi susținerea, inclusiv prin vot sau exprimarea unei opinii politice, a ideilor, declarațiilor, programelor sau propunerilor politice ale unei persoane.

În opinia noastră, pentru a fi concordantă cu prevederile constituționale citate și cu jurisprudența Curții Constituționale în materia revocării membrilor birourilor permanente și a președinților Camerelor, precum și cu distincția realizată de instanța constituțională, în cazul revocării președinților Camerelor, între revocare ca sancțiune pentru fapte ce antrenează răspunderea juridică (revocare ca sancțiune juridică), respectiv revocare ca sancțiune politică (*exempli gratia*, Deciziile nr. 602/2005 și 1631/2011), susținerea politică trebuie înțeleasă ca rezidând în propunerea persoanei pentru obținerea funcției electiv de membru al biroului permanent sau de președinte al Camerei, iar sprijinul politic trebuie înțeles ca votul suveran al plenului Camerei, prin care majoritatea se exprimă în favoarea obținerii de către persoană a funcției în cauză. Astfel, susținerea politică nu este sursa funcției, ci doar un prilejuitor, oferind exclusiv vocația la dobândirea funcției, votul suveran al plenului Camerei fiind sursa dobândirii funcției și constituind deci manifestarea sprijinului politic a majorității, cu respectarea procedurilor regulamentare, în favoarea persoanei care a candidat.

În aceste condiții, singura interpretare a sintagmei „pierderea sprijinului politic” care să fie compatibilă cu exigența respectării legii supreme și a jurisprudenței constituționale în materia revocării ca sancțiune politică este manifestarea votului suveran al plenului Camerei în favoarea revocării ca sancțiune politică, propusă de grupul parlamentar care l-a susținut politic pe deputatul vizat de revocare, susținere politică manifestată prin aceea că a fost propus inițial pentru

dobândirea calității electiv de membru al biroului permanent sau de președinte al Camerei.

Or, actuala reglementare a art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006, republicată nu este formulată astfel încât să permită doar această interpretare, motiv pentru care contravine securității juridice în statul de drept, pe lângă aspectele de neconstituționalitate ale soluției încetării de drept pe care le prevede în ipoteza pierderii sprijinului politic, aspecte argumentate anterior prin raportare la art. 64 alin. (2), alin. (3) și (5) din Constituție, coroborat cu art. 70 și art. 69 alin. (1) și (2) din legea supremă, astfel cum sunt reflectate în jurisprudența constituțională.

În acest context, introducerea în Regulamentul Camerei a art. 21 alin. (4) lit. d), prin care se face trimitere la art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006 este neconstituțională pentru aceleași rațiuni pentru care respectivele prevederi legale contravin Constituției.

Reiterăm că o altă cauză pentru care art. 21 alin. (4) lit. d) este sursă de incertitudine juridică constă în faptul că nu se precizează cine constată încetarea de drept, cine face informarea în plen și care este termenul în care se face această informare.

În ce privește noua formă a art. 26 din Regulamentul Camerei Deputaților, conform căreia „Președintele Camerei Deputaților poate fi revocat înainte de expirarea mandatului, cu votul majorității deputaților prezenți, cu asigurarea cvorumului legal. Votul este secret și se exprimă prin bile. Propunerea de revocare se face în scris de către liderul grupului parlamentar care l-a propus și căruia îi aparține funcția de președinte al Camerei”, considerăm că referirea la propunerea de revocare făcută în scris de către liderul grupului parlamentar care l-a propus și căruia îi aparține funcția de președinte al Camerei este neconstituțională din cauza motivelor de neconstituționalitate argumentate cu ocazia criticii propunerii de modificare a art. 21 alin. (1) lit. c) din Regulament.

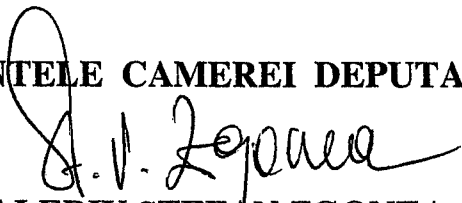
Pentru rațiunile expuse în acea parte a argumentării noastre, formularea „grupului parlamentar căruia îi aparține funcția” încalcă prevederile art. 1 alin. (1) din Constituție, coroborat cu art. 2 alin. (2) din legea fundamentală, referitoare la principiul suveranității, precum și art. 64 alin. (2), (3) și (5), coroborat cu art. 69 alin. (1) și (2) din legea fundamentală.

În plus, prin raportare la art. 21 alin. (4) lit. c) și d), art. 26 dă naștere la o interpretare și o aplicare confuză a normelor, întrucât din interpretarea coroborată a acestor prevederi regulamentare, se induce ipoteza instituirii unor proceduri diferite pentru revocare ca sancțiune politică.

De asemenea neclaritatea și imprecizia redactării art. 26 din Regulamentul Camerei Deputaților se datorează și faptului că nu se face distincție între situația în care președintele Camerei Deputaților este membru al grupului parlamentar care l-a propus și, respectiv, situația în care președintele nu mai este membru al grupului parlamentar care l-a propus. În acest din urmă caz, ne aflăm *de facto* în situația prevăzută la art. 21 alin. (4) lit. d), referitoare la încetarea de drept a funcției. Or, în ipoteza în care președintele nu mai este membru al grupului parlamentar care l-a propus, ne aflăm în situația în care nu este clar care prevedere devine aplicabilă: dacă cea din art. 26 sau dacă cea din art. 21 alin. (4) lit. d).

În ce privește noua formă a art. 28 alin. (1) din Regulament, conform căreia „Revocarea din funcție a oricăruia dintre ceilalți membri ai Biroului permanent al Camerei Deputaților poate fi solicitată de grupul parlamentar care l-a propus și se aprobă cu votul majorității deputaților prezenți. Propunerea de revocare se face în scris de către liderul grupului parlamentar respectiv. Votul este secret și se exprimă prin bile”, considerăm că este constituțională și conformă jurisprudenței Curții Constituționale în materia revocării membrilor biroului permanent și a principiului configurației politice numai în măsura în care deputatul aparține grupului parlamentar care l-a propus. Cât timp însă formularea art. 28 alin. (1) nu este univocă și precisă în acest sens, aceste prevederi încalcă, în opinia noastră, claritatea, accesibilitatea, precizia, previzibilitatea și predictibilitatea dreptului în cadrul statului de drept instituit de art. 1 alin. (3) din Constituție și art. 64 alin. (5) din legea supremă referitor la configurația politică, circumscrisă în Decizia nr. 62/2005 a Curții Constituționale și în Decizia nr. 1490/2010 a instanței de contencios constituțional.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR


VALERIU ȘTEFAN ZGONEA



PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE

privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. – Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8 din 24 februarie 1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 277 din 12 aprilie 2016, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 21, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Calitatea de președinte al Camerei Deputaților și a celorlalți membri ai Biroului permanent încetează înainte de expirarea mandatului, ca urmare a revocării în condițiile prezentului regulament sau, încetează de drept, în următoarele situații:

- a) în caz de demisie, la data menționată în cererea de demisie;
- b) în caz de încetare a calității de deputat, la data prevăzută la art. 7 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată;
- c) în caz de pierdere a calității de membru al grupului parlamentar căruia îi aparține funcția și care l-a propus pentru această funcție, la data precizată de deputat sau de liderul grupului respectiv, după caz;
- d) în caz de pierdere a sprijinului politic, potrivit art. 32 alin. (3) din Legea nr. 96/2006, republicată, la data informării plenului Camerei

Deputaților despre încetarea de drept a calității de membru al Biroului permanent”.

2. Articolul 26 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 26. - Președintele Camerei Deputaților poate fi revocat înainte de expirarea mandatului, cu votul majorității deputaților prezenți, cu asigurarea cvorumului legal. Votul este secret și se exprimă prin bile. Propunerea de revocare se face în scris de către liderul grupului parlamentar care l-a propus și căruia îi aparține funcția de președinte al Camerei Deputaților.”

3. La articolul 28, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.28 - (1) Revocarea din funcție a oricăruia dintre ceilalți membri ai Biroului permanent al Camerei Deputaților poate fi solicitată de grupul parlamentar care l-a propus și se aprobă cu votul majorității deputaților prezenți. Propunerea de revocare se face în scris de către liderul grupului parlamentar respectiv. Votul este secret și se exprimă prin bile.”

4. La articolul 28, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alineatul (4¹), cu următorul cuprins:

„(4¹) În cazurile prevăzute la art. 21 alin. (4), președintele de ședință al Camerei Deputaților ia act de situația de încetare de drept a calității de președinte al Camerei Deputaților și de membru al Biroului permanent și supune votului plenului Camerei Deputaților adoptarea hotărârii de vacantare a funcției.”

5. La articolul 123, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul votului prin mijloace electronice, înaintea ședinței consacrată votului final, președintele de ședință dispune verificarea cvorumului de ședință prin realizarea votului de control.”

6. Articolul 127 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 127. - (1) Votul prin mijloace electronice se realizează prin introducerea cardului de vot în consolă la începutul ședinței, urmată de

apăsarea uneia dintre tastele «prezent», «pentru», «contra» sau «abținere». Rezultatul votului electronic se afișează automat pe ecranul consolei și pe ecranul central din sala de ședință. În cazul în care președintele de ședință, asistat de cei 2 secretari, constată existența unor disfuncționalități, acesta solicită plenului repetarea votului prin altă procedură. Sesizarea unor astfel de disfuncționalități poate fi realizată și de un lider de grup.

(2) Cardul de vot electronic care permite deputatului accesul la mijloacele electronice de vot este personal. Utilizarea acestuia de către o altă persoană este interzisă. Nerespectarea interdicției atrage aplicarea sancțiunii prevăzute la art. 243 alin. (1) lit. e).

(3) Votul prin mijloace electronice se desfășoară astfel: președintele de ședință explică obiectul votării și inițiază procedura de vot. Exprimarea votului prin mijloace electronice se face în intervalul de timp alocat votării, anunțat de președintele de ședință, precedat de un semnal sonor. Deputatul are următoarele posibilități:

a) apăsarea tastei «pentru» - caz în care deputatul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot «pentru»;

b) apăsarea tastei «contra» - caz în care deputatul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot «contra»;

c) apăsarea tastei «abținere» - caz în care deputatul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot «abținere».

În cazul în care deputatul va apăsa exclusiv tasta «prezent», fără apăsarea vreuneia dintre opțiunile «pentru», «contra» sau «abținere», acesta va fi înregistrat prezent, în categoria celor care nu și-au exprimat nicio opțiune de vot.

(4) În timpul ședinței de vot exprimat prin mijloace electronice, în cazul în care deputatul nu are cardul de vot introdus corect în consolă sau, având cardul corect introdus în consolă, nu apasă nicio tastă, acesta figurează absent la votul respectiv. Introducerea cardului de vot în consolă, în intervalul de timp alocat votării, permite deputatului să-și exprime poziția în problema supusă votului. Scoaterea cardului de vot din consolă, după exprimarea poziției în problema supusă votului, dar înainte de expirarea timpului alocat votării, nu invalidează opțiunea exprimată.

(5) Ori de câte ori votul prin mijloace electronice este deschis, acesta se introduce pentru fiecare deputat pe site-ul Camerei Deputaților, în cazul votului final, sau atunci când plenul Camerei hotărăște în mod expres.

(6) Afișarea și interpretarea rezultatului votului prin mijloace electronice se face după cum urmează: pe ecranul central și pe consolele individuale de vot, după exprimarea votului electronic se vor afișa următoarele informații: «prezenți»; «pentru»; «contra»; «abținere»; «nu votez».

(7) În înțelesul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *ședința consacrată votului final* reprezintă procedura parlamentară de adoptare a legilor, hotărârilor și moțiunilor;

b) *cvorumul de ședință consacrat votului final* reprezintă condiția prealabilă, care trebuie întrunită imediat înaintea votării, în scopul asigurării unei prezențe semnificative a parlamentarilor, în conformitate cu dispozițiile art. 67 din Constituția României, republicată;

c) *prezența în cazul votului prin mijloace electronice* reprezintă suma tuturor deputaților care au apăsător una dintre cele 4 taste afișate pe ecranul consolei de vot.”

Art. II. – Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 277 din 12 aprilie 2016, cu modificările și completările aduse prin prezenta hotărâre, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

Această hotărâre a fost adoptată în ședința Camerei Deputaților din data de 8 iunie 2016 cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'F' followed by a horizontal line and a diagonal stroke.

FLORIN IORDACHE

București 8 iunie 2016.
Nr. 48.